

§ 211

Diarienumr: KS-2022/00322

Motion 7/2022: Kräv rätt till heltid vid upphandlingar; Åsa Bäckström (V) och Bore Sköld (V)**Beslut****Kommunfullmäktige beslutar****att anse *motion 7/22: Kräv rätt till heltid vid upphandlingar* besvarad.**

Reservation

Bore Sköld, för Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag om att bifall till motionen.

Veronica Kerr, för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för eget avslagsyrkande.

Ärendebeskrivning

Åsa Bäckström (V) och Bore Sköld (V) yrkar i motion 7/2022:

att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram ett förslag för hur rätten till heltid och rätten till deltid kan utgöra ett krav i kommunens upphandlingar av privata utförare av kommunala angelägenheter i de fall där detta är förenligt med rådande lagar och avtal.

Motionärerna pekar på ofrivilligt deltidsarbete är vanligt i kvinnodominerande yrkesgrupper inom välfärden, något som påverkar kvinnors ekonomiska frihet och trygghet. Vidare menar motionärerna att en betydande del av kommunens välfärdsuppdrag sköts via den privata sektorn som upphandlas av kommunen via LOU och LOV och att de löntagare som befinner sig hos privata aktörer generellt har sämre arbetsvillkor. Motionärerna uttrycker att kommunen, i sitt

jämställdhetsarbete, bör se över hur upphandlingen med den privata sektorn ska ske så att medarbetare erbjuds och har rätt till en heltidsanställning i större utsträckning.

Jämställdhetsutskottet har yttrat sig och föreslår att anse motionen besvarad.

Förvaltningen instämmer i vikten av att ställa sociala krav kring arbetsvillkor vid upphandling. Tjänstesektorer i välfärden är många gånger kvinnodominerande och särskilt utsatta för dåliga arbetsförhållanden, deltidsanställningar och låga löner i förhållande till övriga arbetsmarknaden. Det andra nationella jämställdhetspolitiska delmålet, ekonomisk jämställdhet, omfattar bland annat att kvinnor och män ska ha samma förutsättningar och villkor när det gäller tillgången till arbete och i fråga om anställnings-, löne- och andra arbetsvillkor samt utvecklingsmöjligheter i arbetet.

Umeå kommun beslutade 2015, som en personalpolitisk jämställdhetsreform, att införa rätt till heltid för anställda inom vård- och omsorg. I nu gällande centrala huvudöverenskommelse med Kommunal (HÖK 20) gäller att "Målsättningen är att tillsvidareanställning på heltid ska vara det normala vid nyanställning och att redan anställda medarbetare i högre utsträckning ska arbeta heltid. Alla arbetsgivare ska därför, med utgångspunkt från verksamhetens behov och resurser, ha en plan för hur andelen medarbetare som arbetar heltid ska öka." Vidare är det av kommunfullmäktige personalpolitiska målet 9 formulerat som att "Umeå kommun ska ha heltid och tillsvidareanställning som norm."

Umeå kommun ligger idag generellt över medelvärdet för andel heltidsarbetande, heltidsanställda och genomsnittlig sysselsättningsgrad inom kommunens vård och omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning. Förvaltningen ser detta som en positiv trend som möjliggör för en säkrare vardag för många inom den kvinnodominerande tjänstesektorn inom välfärden vid Umeå Kommun.

I Umeå kommuns antagna *inköps- och upphandlingspolicy* och *regler för inköp och upphandling* har kommunen ett uppdrag att arbeta för att fler personer ska jobba heltid. Policyn anger att: "Vid upphandling av tjänster

och entreprenader ska krav ställas på löner och arbetsvillkor i nivå med för branschen allmänt förekommande kollektivavtal i den utsträckning som lagstiftningen medger. Kommunen ska också i tillämpliga fall ställa krav som främjar jämställdhet i samband med upphandlingar.” Vad gäller LOV-upphandlingar finns idag på Umeå kommun en skrivning om att de som lämnar anbud ska sträva efter att erbjuda heltidsanställningar, och andelen heltidsanställningar följs upp årligen av Upphandlingsbyrån.

Umeå Kommuns *regler för inköp och upphandling* anger i §6.2 att: “Inför varje inköp/upphandling ska sociala hänsynsfrågor beaktas vid kravställandet. Vad särskilt gäller sociala hänsyn ska antidiskrimineringsklausuler och särskilda kontraktsvillkor såsom krav på kollektivavtal eller motsvarande i den mån lagen tillåter.”

De upphandlingar som kommuner, regioner och myndigheter genomför har stor betydelse för att skapa förutsättningar för kvinnor att försörja sig själva och sina eventuella barn. Att ta fram strategier för hur kommunen kan ställa krav på heltidsarbete i upphandlingar av yrken inom välfärden som ofta är kvinnodominerande bidrar till att uppnå en positiv samhällsutveckling. Möjlighet till heltidstjänst skapar förutsättningar för både kvinnor och män att försörja sig utan att vara i en beroendeställning till sin partner. Det skapar en god och hållbar samhällsutveckling genom förbättrad arbetsmiljö, arbetsvillkor och kompetenshöjning. Den offentliga upphandlingen kan därför ses som ett kompletterande verktyg till olika policys och regler som Umeå kommun redan har antagit i frågan om rätt till heltid, och bidra till att uppnå kommunens ambitioner kring social hållbarhet.

Umeå kommun har på Upphandlingsbyrån anställt en hållbarhetsstrateg med kompetens kring social hållbarhet. Förvaltningen vill lyfta vikten av att ett jämställdhetsperspektiv som en grundläggande förutsättning för arbetet med social hållbarhet och att frågor som rör ekonomisk självständighet finns med i Upphandlingsbyråns fortsatta och fördjupade hållbarhetsarbete.

Beslutsunderlag

Motion 7/22

Jämställdhetsutskottets yttrande

Beredningsansvariga

Annika Dalén, utvecklingsstrateg

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning**Yrkanden**

Hans Lindberg (S) – Bifall till tjänsteskrivelsens förslag (anse motionen besvarad).

Bore Sköld (V) – Bifall till motionen.

Anders Ågren (M) – Avslå motionen.

Propositionsordning som godkänns

Bifall till tjänsteskrivelsens förslag (avslå motionen) *mot* Bore Skölds (V) förslag om bifall till motionen *mot* Anders Ågrens (M) förslag om att avslå motionen. Ordföranden finner att utskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag att anse motionen besvarad.

Reservation

Bore Sköld (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag om att bifall till motionen.

Kommunstyrelsens beslutsordning**Yrkanden**

Tomas Wennström (S) och **Nils Seye Larsen (MP)** - bifall till näringslivs- och arbetsutskottets förslag att anse motionen besvarad

Bore Sköld (V) – bifall till motionen

Veronica Kerr (KD), **Lars Forsgren (SD)**, **Anders Ågren (M)** och **Anders Norqvist (L)** – avslag till motionen

Propositionsordning som godkänns

Ordföranden ställer bifall till näringslivs- och arbetsutskottets förslag *mot* bifall till motionen *mot* avslag till motionen. Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag att anse motionen besvarad.

Kommunfullmäktiges beslutsordning

Följande yttrar sig: Åsa Bäckström, Anders Ågren, Davis Kaza, Charlotta Westerlund, Veronica Kerr, Åsa Bäckström, Julia Algotsson, Lars Forsgren,

Rebecca Sellstedt, Marianne Löfstedt, Tomas Wennström, Anders Norqvist, Jan Hägglund och Ellen Ström.

Yrkanden

Åsa Bäckström (V), Rebecca Sellstedt (V) och Ellen Ström (V) – Bifall till motionen.

Anders Ågren (M), Veronica Kerr (KD), Julia Algotsson (C), Lars Forsgren (SD), Marianne Löfstedt (M) och Anders Norqvist (L) – Avslag till motionen.

Davis Kaza (AP), Charlotta Westerlund (S), Tomas Wennström (S) och Jan Hägglund (AP) – Bifall till kommunstyrelsens förslag (anse motionen besvarad).

Propositionsordning som godkänns

Kommunstyrelsens förslag (anse motionen besvarad) *mot* avslag till motionen *mot* bifall till motionen. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag att anse motionen besvarad.

Reservation

Bore Sköld, för Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag om att bifall till motionen.

Veronica Kerr, för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för eget avslagsyrkande.

Beslutet ska skickas till

Motionärerna